

КООПЕРАЦІЯ ЯК ШЛЯХ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО АПК

Марочко С.С., асистент, **Солодовніков С.М.**, студент,

Павленко І.В., студент

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Після вступу України до СОТ можливості для виходу підприємств вітчизняного АПК суттєво зросли. Безумовно, це створило реальні передумови створення позитивного сальдо торговельного балансу галузі сільського господарства та АПК, про що свідчать офіційні статистичні дані [1]. Однак, попри це, всередині галузі існує низка проблем, викликаних здебільшого не існуючими ризиками у сфері сільського господарства та АПК, а недоліками в існуючій системі внутрішнього функціонування та державної підтримки галузі.

Світовий досвід та умови, що склалися в аграрному секторі економіки України в результаті трансформації колективних сільськогосподарських підприємств, свідчать про необхідність створення сільськогосподарських кооперативів, утворення яких надасть змогу гідно конкурувати на міжнародному ринку, зменшувати продовольчу залежність від інших країн, забезпечити належний фінансово-економічний стан вітчизняних підприємств АПК та покращити соціально-економічний стан сільських територій.

Необхідність в організації нових інтеграційних формувань виходить з об'єктивних передумов серед яких слід виділити [2]:

- багатогалузевий характер виробництва в структурах системи;
- відсутність у окремого підприємства можливостей створення конкурентоздатного виробництва, що забезпечує впровадження інтенсивних технологій щодо виробництва певних видів продукції;
- наявність необхідного обсягу предметів праці для ефективного функціонування даної форми господарювання.

Кооперація та інтеграція в аграрному секторі економіки створюють перевагу таких форм господарювання перед іншими за рахунок [3]:

- акумуляції трудових, фінансових та інших ресурсів;
- скорочення часу виробничого процесу;
- економії на масштабі;
- синергетичного ефекту;
- можливості доступу до нових знань (технологія, техніка, організація виробництва, управління, маркетинг тощо);
- більш широкого розповсюдження знань та інформації;
- оптимізації інформаційних потоків;
- більших можливості для соціального розвитку регіону;
- створення нових робочих місць;
- збільшення надходжень до місцевого бюджету;
- створення кращих умов для поєднання особистої зацікавленості їх членів з інтересами всіх учасників процесу виробництва;
- захисту членів об'єднання від монополістичних проявів постачальників, збутових, банківських та інших структур.

Сучасна практика створення та розвитку нових агропромислових формувань показала наступні основні напрями утворення інтеграційних об'єднань (формувань) в АПК, що відображають їх рівень спеціалізації та масштаб [3]:

- перший напрям передбачає об'єднання більшості підприємств агропромислового комплексу на рівні району і створення багатогалузевої комерційної організації, наприклад, господарського товариства;
- другий напрям характеризується створенням спеціалізованих агропромислових комплексів, що об'єднують взаємопов'язані підприємства з вирощування, заготівлі, зберігання, транспортування, переробки й реалізації певного виду сільгоспсировини. Саме для них властиві найбільш інтенсивні виробничо-технологічні зв'язки, спільне використання сировини й спільне обслуговування та інше;
- третій напрям інтеграції передбачає розвиток переробного виробництва (м'ясного, молочного, плодоовочевого та інших) у складі сільськогосподарського підприємства;
- четвертий напрям інтеграції характеризується створенням інтегрованого об'єднання, що забезпечує координацію спільної діяльності та контроль за використанням виробничого потенціалу.

Необхідність у створенні таких об'єднань виникає внаслідок кризового стану виробництва та економіки окремих підприємств. Кожен напрям може мати різні варіанти створення організаційно-правових форм, складу учасників, формування статутного капіталу, організації виробничих зв'язків і економічних відносин [3], однак загальним для всіх питань залишається консолідація капіталу та залучення інвесторів у разі дефіциту фінансових коштів, що спрямовані на розробку та впровадження інвестиційних проектів щодо відтворення виробництва та розвитку об'єднання.

1. Товарна структура зовнішньої торгівлі за січень 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>.

2. Білоусова С. В. Теоретико-методологічні основи розвитку інтеграційних процесів в аграрній сфері України : монографія / Світлана Валентинівна Білоусова. – Херсон, 2009. – 289 с.

3. Скопенко Н. С. Сучасні тенденції кооперації та інтеграції в АПК / Н. С. Скопенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2010_25/skopenko.pdf.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 138-140.